

Bácsalmás Város
Polgármesterétől

...../2022.

Véleményező Bizottság:

Pénzügyi és Fejlesztési Bizottság
Humánpolitikai Bizottság
Jogi és Ügyrendi Bizottság

Tárgyalás módja

Nyilvános ülés

Témafelelős: Vérné Soltész Ilona

városüzemeltetési ügyintéző

Előterjesztés

Bácsalmás Város Önkormányzata Képviselő-testületének

2022. november 29-i testületi ülésére

Tájékoztató a lakóhelyi környezet, illetve azon belül kiemelten az országos és helyi védettségű területek állapotának alakulásáról

„A veszélyhelyzet jelenleg is fennáll, de a Kormány a 180/2022. (V. 24.) Korm. rendeletében arról döntött, hogy a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdésétől eltérően a települési önkormányzat képviselő-testülete, a fővárosi, megyei közgyűlés, illetve ezek bizottsága feladat- és hatáskörét maga gyakorolja.”

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: törvény) 46.§ (1) bekezdés b) pontja értelmében a települési önkormányzat a környezet védelme érdekében önálló települési környezetvédelmi programot dolgoz ki, amelyet a Képviselő-testület hagy jóvá.

Bácsalmás Város Önkormányzatának Képviselő-testülete Bácsalmás város 2015-2021. időszakra vonatkozó III. Környezetvédelmi Programját 238/2015. (IX.29.) határozatának 2. pontjában elfogadta.

A törvény 46.§ (1) bekezdés e) pontja értelmében a települési önkormányzat a környezet védelme érdekében elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot.

Ugyanezen törvény 51.§ (3) bekezdése arról rendelkezik, - megerősítve a hivatkozott fenti kötelezettséget -, hogy a lakóhelyi környezet állapotának alakulásáról a települési önkormányzat szükség szerint, de legalább évente tájékoztatja a lakosságot.

Fentiek alapján a város környezeti állapotáról a rendelkezésre álló adatok alapján a következő tájékoztatást adom:

Levegő

A levegő szennyezettségét döntően a fűtésből és a közlekedésből adódó légszennyezés kibocsátások határozzák meg. Ezekhez társul a homokos talajadottságokból származó por és pollenszennyezés is.

A fűtésből származó légszennyezés mértéke a jelenlegi gazdasági helyzetben ismét növekedni fog, mivel a gázfűtés helyett egyre többen kényyszerülnek a vegyes tüzelési módra áttérni, mely során a fa mellett műanyagokat, gumit, egyéb hulladékot is elégetnek, melyek égetése során jelentős mennyiségű toxikus anyag kerül a levegőbe. A közúti közlekedésből származó légszennyezés mértéke továbbra is a városon áthaladó jelentős teherautó forgalmat is lebonyolító főutak mellett jelentős.

A településen nem található jelentősebb ipari légszennyező forrás.

A pollenkibocsátó növények esetében ellenőrizni szükséges a gyommentesítés időben történő (virágzás előtti) elvégzését.

Bár egy törvénymódosítás 2021 év elejétől országsszerte teljes tilalmat rendelt el az avar- és kerti hulladék égetésére, egy kormányrendelet nyomán a koronavírus-járvány miatt bevezetett veszélyhelyzet végéig továbbra is az önkormányzatok rendeletei voltak irányadóak a kérdésben. Azonban a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 2021. decemberi módosítása értelmében az égetés önkormányzati hatáskörben marad a koronavírus miatti veszélyhelyzet után is. Önkormányzatunk is élt ezzel a lehetőséggel, így az avar és kerti hulladék égetés szabályairól szóló 17/2022. (X.26.) helyi rendelet szerint a nem komposztálható és a komposztálásra alkalmatlan avar és kerti hulladék égetése heti négy alkalommal, - munkaszüneti napok és vasárnap kivételével - hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton végezhető október 1. és április 30. között.

Föld

A termőföld állapotában a mezőgazdasági tevékenység rentabilitásának csökkenése és ezzel összefüggésben a talajerő visszapótlásban csökkenés, ennek következményeként a hatóanyag ellátottságban is összességében csökkenés mutatkozik.

Felszíni vizek

A város fő vízgyűjtője és elvezetője a Kígyós - főcsatorna. A Kígyós főgyűjtő vízrendszere természetes állapotúnak mondható, azon számottevő hatású vízszennyezés az elmúlt időszakban nem volt.

A Kígyós-csatornán az egyik helyi viszonylatban jelentős, vízvisszatartással létrehozott létesítménye a parkosított területű Horgásztó.

A másik mezőgazdasági vízhasznosítás céljából jelentős létesítmény a Kígyós mátéltelki ágán létrehozott, 800.000 m³-es klasszikus völgyzárógátas víztározó, amely vízutánpótlását a Kígyós-csatornából kapja. A felduzzasztott Kígyós jelenleg Felső-Bácska legnagyobb kiterjedésű sekély vizű élőhelyévé alakult. A táplálékban gazdag terület madarak ezreit vonza.

Helyi viszonylatban jelentős vizek még az ex-lege védett Sóstó és Mosztongai-tavak és vízállásos területek.

Felszín alatti vizek

A felszín alatti víz lehet talajvíz vagy rétegvíz. A talajvíz a legérzékenyebb vízkészlet, ami könnyen szennyeződik (ásott kutakba történő szennyvízelhelyezés, szabálytalan szennyvíz csatorna pótló műtárgyak, stb.). A szennyvízcsatornázás most már több éve elkészült, a rákötések egyre kisebb mértékben már, de még mindig folyamatban vannak, ezért várható a talajvíz minőségének javulása.

A rétegvizekből (150-200 m-es mélységből) nyerhető ivóvíz minőségű víz. Az ivóvízként való felhasználást a vas és az arzén együttes jelenléte nehezíti.

A BAJAVÍZ Kft. által üzemeltetésbe vett új víztisztító az eddigitől eltérő technológiával, más vegyszerek felhasználásával állítja elő az ivóvizet.

Több éve törekvések vannak a kormány részéről az illegálisan fúrt kutak engedélyeztetésével kapcsolatban. A jelenlegi törvénymódosító javaslat szerint mentesül a vízgazdálkodási bírság megfizetése alól az a személy, aki az engedély nélkül vagy engedélytől eltérően létesített, vízkivételt biztosító vízellétesítmények vízjogi fennmaradási engedélyezési eljárását 2023. december 31-ig kérelmezi.

Növényvilág

A két belterületi természetvédelmi terület (Kossuth park, Templom park) növényvilága közül a Kossuth parké a gazdagabb, fenntartásuk során a kezelési terveket, valamint a Kiskunsági Nemzeti Park szakembereinek útmutatásait figyelembe vesszük.

Hagyományá vált a településünkön az újszülöttek tiszteletére történő faültetés, melynek során 50-60 db facsemete került ki évente a közterületekre októberben. Ezen szép szokásnak a közeljövőben változni fog a formája és az ideje is, de pontosabb információval még nem rendelkezünk ebben a témában.

A lakosság kérelmére indult eljárásokban az elmúlt egy évben kb. 25 fa került kivágásra fakivágási engedély alapján. A kivágott fák pótlásának ellenőrzése továbbra is szükséges lenne.

Állatvilág

Az állatvilág vonatkozásában a természetvédelmi területek kezelési tervdokumentációi tartalmaznak részletes és pontos állapotfelmérést és a korábbi állapotokról is szerepelnek ott kutatási anyagok.

Az országosan és egész Európában megrendezésre kerülő Madármegfigyelő Napokra október első hétvégén került sor, számos helyszínen. Ez évben október 1-én a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Bács-Kiskun megyei helyi csoportja és a Kiskunsági Nemzeti Park szakemberei madármegfigyelést, madárgyűrűzést és szakvezetést tartottak az Európai Madármegfigyelő Napok alkalmából a bácsalmási Sóstónál. Az őszi mindig tartogat ilyenkor izgalmas fajokat, hiszen a madárvonulás még javában zajlik. Találkozhattak az érdeklődők hazánkban állandó vagy átvonuló fajokkal, de már az északi tájakról hozzánk télire ideérkező madárvendégekkel is. A program idén ünnepelte 30. évfordulóját.

Tizedik alkalommal szervezték meg a fehér gólyák felmérését és a fiókák gyűrűzését Bácsalmáson és térségében. A program célja, hogy az elsődleges célközönség, a gyerekek figyelmét felhívja a fehér gólyák védelmének fontosságára, és a madárgyűrűzés jelentőségére. A bemutató gyűrűzésen szerzett élmények, tapasztalatok mind hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a fiatalok természetszerető, a madárvédelmet szívügyüknek tekintő felnőttekké váljanak.

2022. június 13-án és 14-én összesen 11 településen, 34 fészket látogattak meg, amelyekben 86 fiókat találtak, ezekből 72 fiókat sikerült meggyűrűzni. Négy fészekben jelölésre még nem alkalmas méretű fiókák voltak, így ezekre nem került jelölőgyűrű, valamint akadt két olyan fészke, ahol csak az egyik madár volt gyűrűzhető. Három fészekben meghiúsult a költés.

Bácsalmáson 4 fészekben 12 fiókat gyűrűztek meg, külön említést érdemel az Óalmáson lévő gólyafészkek, ahol 4 fióka lábára került jelölés.

A meghirdetett helyszíneken számos érdeklődő (összesen 616 fő) – többek között óvodás és iskolás csoportok – vett részt, akik a korábbi évekhez hasonlóan idén is tájékoztatást kaptak a madárgyűrűzés jelentőségéről, valamint a faj- és élőhelyvédelmi tevékenységekről.

Az MVM Hálózat munkatársainak külön köszönet, hogy rendelkezésükre bocsátották az emelőkosaras autót. A rendezvény a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság és a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Bács-Kiskun megyei Helyi Csoportja támogatásával valósult meg.

Védett természeti értékek

Bácsalmás területén a legjelentősebb összefüggő (37 hektáros) zöldterületi rendszer az "ex lege" és helyi védettségű Sóstó és a közvetlen környezete, amely a körülötte lévő tölgyerdővel élvez helyi védettséget. Az erdő egy része, a 14/1992 (VI. 30) KTM rendelet alapján országos védettségű 3,9 ha-os gyapjas gyűszűvirág élőhelye. Ez a terület a Kiskunsági Nemzeti Park tulajdonában van, annak szakszerű kezeléséről a Nemzeti Park gondoskodik.

A Kiskunsági Nemzeti Park szakmai ajánlásával és segítségével több éve folyamatosan végezzük a Sóstó tájidegen növényektől való megtisztítását, ezért 2021. május 10-én ismét 7 db vízi bivaly érkezett a Nemzeti Parkkal kötött szerződés alapján a Sóstóra. A vízi bivalyok jól tudják hasznosítani a más háziállatok által kevésbé kedvelt vizes élőhelyeket. Szeretnek dagonyázni és egyik kedvenc táplálékuk azok a nemkívánatos növények (nád, aranyvessző és gyékény fajok), amelyek az elmúlt néhány évtizedben nagymértékben elszaporodtak a tó partján, visszaszorítva ezzel az eredeti szikes tavi flórát és az ahhoz kötődő állatfajokat. A tó a legeltetési időszakban körbe van kerítve villanypásztorral, ezért az állatok közelébe, valamint a villanypásztoron belül menni Tilos, és életveszélyes! Az állatok legeltetésére kötött szerződés 2022. november 30-án jár le és remélhetőleg jövőre is lehetőség nyílik ezen élőhely legeltetéssel történő hasznosítására.

Nagyságát tekintve jelentős védett természeti értékünk a 208 ha területű un. Mosztongai-tavak és vízállásos területek. A terület helyi védelem alatt is áll, továbbá a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. 23. § (2) bekezdése alapján a törvény erejénél fogva védett, un. ex lege védett természeti terület.

A város központjában helyezkedik el a Kossuth Park Természetvédelmi Terület és Bácsalmási Templompark Természetvédelmi Terület. Mindkét területre rendelkezünk 2023. évig érvényes, a

Képviselő-testület által 247/2013. számú határozatával jóváhagyott természetvédelmi kezelési tervdokumentációval, melyek figyelembe vételével folyik a területek kezelése.

A kezelési tervek részletesen tartalmazzák a területek meglévő állapotát, valamint az elérni kívánt célokat, megoldandó feladatokat.

Épített környezet

Az épített környezet általános állapota fokozatosan romlik. Egyre több a magántulajdonban lévő, romos, részben elbontott, elhanyagolt épület, telek.

Önkormányzatunk az utóbbi években öt középületre telepítettetett napelemeket.

Az úthálózat és a járdák állapota sok kívánnivalót hagy maga után. Ez évben az utak kátyúzása a BÖKK Nonprofit Kft. tájékoztatása alapján három alkalommal (tavasszal, nyáron és ősszel) megtörtént. A szennyvízcsatornázás miatt az utak állapota folyamatosan romlik, rossz állapotuk miatt több útszakasz teljes felújítására lenne szükség. Járdá tekintetében ebben az évben közmunkában 106 m felújítási munkát tudunk a Nonprofit Kft. által elvégezni.

Felújításra szorul továbbra is a Hősök tere 3-4. szám alatti épületegyüttes.

2022. június 18-án átadásra kerültek a Bácsalmás város természeti, történelmi és kulturális értékeit bemutató beruházások. Ezáltal Bácsalmás 6 új látnivalóval, kirándulóhellyel, közösségi térrel bővült. A látnivalók elérhetőségét többek között a főutak mentén elhelyezett barna információs táblák segítik megtalálni.

Siskovics-kúria: A kúriában interaktív kiállítás mutatja be Bácsalmás elképesztő történelmét, valamint a kiállításnak helyet adó impozáns úrilak múltját, kezdve a 19. század hajnalától, egészen a kúria utolsó lakójának — a sokak emlékezetében még élénken élő háziorvos — Dr. Faragó Dezső haláláig. A párját ritkító történelmi utazáson vetítések, hangfelvételek, korabeli bútorok, térképek, fényképek és infografikák kalauzolnak el bennünket az egykori Almás falu olykor viszontagságos múltjában. Az itt élő prominens személyek közül egyértelműen kiemelkedik báró Rudics József alakja. Az ő életének a Rudics-terem állít emléket, ahol megtudhatjuk, miként kapcsolódik városunk helytörténetéhez többek között a legnagyobb magyar, Gr. Széchenyi István, Liszt Ferenc, Kisfaludy Károly, vagy éppenséggel Bartók Béla.

Bácsalmási Tájház és Helytörténeti Emlékpark: A fejlesztések révén a megújult tájházban a bácsalmási sváb és bunyevác hagyományok kulisszái kelnek életre, az udvarban pedig egy, korszakokat átölelő interaktív régészeti kiállítás vezet minket végig az őskortól egészen a török megszállás végéig. A tájház és udvara szeretettel várja közösségeket is programjaik helyszínéért: kézműves táborokat, sváb- és bunyevác rendezvényeken túl, helyi közösségi programokat. Mind a kúria, mind a tájház keddtől szombatig, 9:00 és 17:00 óra között látogatható. Az érdeklődők kedvezményes jegyárak mellett, igény szerint tárlatvezetéssel tekinthetik meg a kiállításokat.

Bácsalmási Ökoturisztikai Látogatóközpont: Az odalátogatók megismerkedhetnek a Felső-Bácska Homokhát Natúrpark bácskai részének természeti és kulturális örökségi értékeivel.

Bácsalmási Kossuth-park: A természet szerelmeseinek addig is nyitva állt a szabadon látogatható Bácsalmási Kossuth-park, amely Nagy fakopáncs tanösvénye további elemekkel bővült a beruházások eredményeként. A parkban épült egy közel 90 m² alapterületű kültéri kilátó/játéktér, illetve számos információs tábla, faragott figurák és kerékpártárolók lettek kihelyezve a tanösvény több pontján.

Bácsalmási Sóstó tanösvény: Ugyancsak izgalmas és természetközeli élményeket ígér a szabadon látogatható Bácsalmási Sóstó tanösvény, a Felső-Bácska legjobb állapotú szikes tava környezetében. Interaktív információs táblái segítségével a látogató megismerheti a szikes tó keletkezését, múltját, növény- és állatvilágát és jelenlegi kezelési módját.

Bácsalmási Kígyós tanösvény: Az Ökoturisztikai Látogatóközponttól induló tanösvény a volt halnevelde területén vezet keresztül.

A kézilabda-munkacsarnok is felépült, ünnepélyes átadására 2022. november 3-án került sor.

Várhatóan 2023. tavaszán újabb üzemcsarnok készül el az iparterületen, az önkormányzat célja, hogy a letelepülni szándékozó vállalkozások minél szélesebb köre számára tudjon használatba vehető ingatlant biztosítani.

Az elektromos hálózat, a közvilágítás, a kábeltévé hálózat állapota megfelelő.

Szennyvízelhelyezés

A szennyvízcsatorna hálózat bővítése és a tisztítókapacitás megfelelő méretűre való fejlesztése befejeződött. Azonban a rákötések jelenleg is folyamatosan történnek. A rácsatlakozások befejeztével megoldódik a város egyik legnagyobb környezetszennyező problémája.

Hulladék

Bácsalmáson közszolgáltatás keretében megoldott heti 1 alkalommal az ingatlantól történő hulladékszállítás. A több éve beüzemelt Hulladékudvar a szelektív gyűjtőszigetek (már csak üveghulladék gyűjtésére szolgálnak) mellett elősegíti a háztartásokban különválogatott hulladékok begyűjtését. Ezzel olyan anyagok átvétele biztosított, melyek a háztartási és a szelektív gyűjtőedényekben nem helyezhetők el, illetve a lomtalanítás során sem szállíthatók el.

A Hulladékudvar nyitva tartásának bővítésére 2017. év tavaszán került sor, amelyre hosszú évek óta jelentős igény mutatkozott, azonban a koronavírus járvány miatt a szolgáltató a Hulladékudvar nyitva tartását módosította, jelenleg minden héten csütörtökön, pénteken 7-16 óra között van nyitva, illetve havonta egyszer szombaton is. Az FBH-NP Nonprofit Kft. minden évben informálja a lakosságot a hulladékgazdálkodási tájékoztatójában a fontosabb tudnivalókról.

Városunkban az illegális hulladéklerakók száma az előző évekhez képest sajnos nem csökken.

A BÖKK Nonprofit Kft. tevékenyen részt vesz az illegális hulladéklerakások megszüntetésében.

Az utóbbi években jelentősen bővült a hulladékgazdálkodási szolgáltatás rendszere, a háztól történő csomagolási hulladékok külön edényzetben és a biológiailag lebomló hulladékok biológiailag lebomló zsákokban való elhelyezésével és elszállíttatásával.

Továbbá a lom hulladékok ingatlantól történő elszállíttatása évente már két alkalommal történhet meg - az ingatlanhasználóval előre egyeztetett időpontban.

Zaj és rezgés

Bácsalmáson a közlekedésből származó zaj tekinthető domináns zajforrásnak, mely az utóbbi időben növekedést mutat. A többi zajforrás szűkebb közösségeket érint (vendéglők, üzemek stb. környezetében).

A város területén a zaj és rezgés mértéke nem tekinthető jelentős környezetszennyezésnek.

Általánosságban megállapítható, hogy Bácsalmáson a környezet állapotában a szennyvízcsatornázás befejeztével és a rácsatlakozások lassú, de folyamatos növekedésével jelentős pozitív változás mehet végbe.

Ebben az évben is több beruházás, felújítás történt, vagy van jelenleg is folyamatban a településünkön, hogy szebb, korszerűbb környezetben élhessünk.

A hulladékgazdálkodás szerkezetében az utóbbi években történt változások, a hulladékok gazdaságos újrahasznosításán túl a lakosság – és ami a legfontosabb, a felnövekvő nemzedék - környezettudatosabbá nevelését teszik lehetővé.

A Kiskunsági Nemzeti Park tevékeny közreműködésével az előző évekhez hasonlóan jelentősen javult a védett természeti értékeink, főképp a Sóstó állapota.

Fentiek alapján kérem a Tisztelt Testületet, hogy a tájékoztatót szíveskedjenek megvitatni és az alábbi határozati javaslatot egyszerű {Mötv. 47.§ (2) bek. alapján} többséggel elfogadni.

Határozati javaslat

Tárgy: Tájékoztató a lakóhelyi környezet, illetve azon belül kiemelten az országos és helyi védettségű területek állapotának alakulásáról

Bácsalmás Város Önkormányzatának Képviselő-testülete úgy dönt, hogy a lakóhelyi környezet, illetve azon belül kiemelten az országos és helyi védettségű területek állapotának alakulásáról szóló tájékoztatót az előterjesztésben foglaltak szerint tudomásul veszi.

Határidő: azonnal

Felelős: Németh Balázs polgármester

A határozatról értesül:

- kivonattal: 1. Németh Balázs polgármester
- 2. Patocskai Ibolya jegyző
- 3. Horváth István Attila PBÜ osztályvezető
- 4. Várné Soltész Ilona városüzemeltetési üi.

A Képviselő-testület nem kér jelentést a határozat végrehajtásáról.

Bácsalmás, 2022. november 15.

Németh Balázs
polgármester